

ZAGROŻENIA DLA ROŚLIN OZDOBNYCH

Głównym celem obowiązujących w Unii Europejskiej przepisów w zakresie zdrowia roślin jest ochrona jej terytorium przed zagrożeniami płynącymi ze strony agrofagów roślin. Poniżej agrofagi kwarantannowe - podlegające obowiązkowi zwalczania, które mogą stanowić zagrożenie dla roślin ozdobnych:

NEMORIMYZA MACULOSA (SYN. AMAUROMYZA MACULOSA) - MINIARKA ZŁOCIENIÓWKA

Rośliny żywicielskie:

Rośliny z rodziny *Asteraceae*, ozdobne oraz warzywa, wliczając w to *Aster* spp., *Symphytotrichum novi-belgii*, *Dendranthema x grandiflorum*, *Dahlia* spp., *Gerbera* spp., *Leucanthemum vulgare*, *Leucanthemum x superbum*, *Pericallis x hybryda*, *Lactuca sativa* i *Tanacetum parthenium*.

Wykrycia w Polsce:

Nie wykryto dotychczas na roślinach rosnących w kraju, ani nie był przechwytywany w materiale z importu. Występuje w Ameryce Północnej, Ameryce Środkowej i Ameryce Południowej. W Europie występuje w Hiszpanii i Portugalii. Może być przeniesiony wraz z roślinami do sadzenia i kwiatami ciętymi roślin żywicielskich oraz świeżymi warzywami (sałata).

Możliwość zadomowienia w Polsce:

NIE - w uprawach gruntowych, ze względu na warunki klimatyczne (gatunek tropikalny). Istnieje możliwość rozwoju szkodnika w szklarniach na roślinach ozdobnych i sałacie oraz pojawiania się krótkotrwałych populacji na roślinach gruntowych. Brak możliwości przetrzymywania w gruncie.

Objawy występowania:

Na roślinach - na liściach widoczne są punkty żerowania, gdzie dorosłe muchówki odżywiają się sokiem roślin oraz miejsca składania jaj przez samice, równomiernie zaokrąglone. Wylęgłe z jaj larwy drążą w miąższu liścia chodniki zwane minami, które są białe z zawilgoconymi czarnymi i zasuszonymi brązowymi miejscami; pojedyncze miny mogą zlewać się ze sobą tworząc minę placową. W przechowalniach na kwiatach ciętych - widoczne punkty żerowania, miejsca składania jaj i miny na liściach.

Terminy kontroli objawów:

Na roślinach - w sezonie wegetacji. W przechowalniach na kwiatach ciętych - cały rok.

CHRYSANTHEMUM STEM NECROSIS VIRUS - WIRUS NEKROZY ŁODYGI CHRYZANTEMY

Rośliny żywicielskie:

Głównym żywicielem jest *Dendranthema x grandiflorum*, rzadziej porażany jest *Solanum lycopersicum*, a sporadycznie *Gerbera* spp. i *Eustoma russellianum*.

Wykrycia w Polsce:

Nie wykryto dotychczas na roślinach rosnących w kraju, ani nie był przechwytywany na roślinach z importu. Występuje w Azji i Brazylii. Był on stwierdzony w kilku krajach europejskich (Belgia, Holandia, Słowenia, Wielka Brytania i Włochy) na złocieniach, lecz ogniska szkodnika zostały zlikwidowane. Może być przeniesiony z materiałem szkółkarskim gatunków żywicielskich, zwłaszcza złocienia.

Możliwość zadomowienia w Polsce:

TAK – ze względu na warunki klimatyczne i obecność roślin żywicielskich.

Objawy występowania:

Na roślinach - w Holandii jako objawy porażenia przez wirusa obserwowano łagodne lub silne nekrotyczne smugi na łodydze, więdnienie liści i łodyg, a w niektórych przypadkach chlorotyczne lub nekrotyczne plamy i pierścienie na liściach. Z czasem następowała całkowita martwica łodygi doprowadzająca do więdnienia części roślin. W Brazylii objawy zostały opisane jako nekrozy na liściach otoczone żółtymi obszarami, a następnie martwica na łodygach, pędach kwiatostanowych i szypułkach kwiatów. W Wielkiej Brytanii obserwowano martwicę na łodygach i nekrozy na liściach. Na naturalnie zainfekowanych roślinach pomidora w Brazylii obserwowano nekrozy na łodygach oraz nekrotyczne plamy i pierścienie na liściach.

Terminy kontroli objawów:

Na roślinach - w sezonie wegetacji.

SPODOPTERA FRUGIPERDA - SÓWKA JESIENNA

Rośliny żywicielskie:

Wiele gatunków uprawnych i dziko rosnących roślin zielnych ze szczególnym uwzględnieniem rodzin *Poaceae*, *Brassicaceae*, *Cucurbitaceae* i *Solanaceae*. Do roślin uprawnych, które mają największe znaczenie gospodarcze w Polsce zalicza się: *Allium cepa*, *Cucurbita* spp., *Brassica* spp., *Zea mays*, *Medicago sativa*, *Solanum melongena*, *Cucumis sativus*, *Capsicum annuum*, *Solanum lycopersicum* oraz rośliny ozdobne, takie jak *Dendranthema x grandiflorum*, *Dianthus* spp., *Pelargonium* spp. i *Chrysanthemum* spp.

Wykrycia w Polsce:

Nie wykryto dotychczas na roślinach rosnących ani w materiale z importu. Gatunek ten występuje w strefie klimatu ciepłego w Ameryce Północnej, Środkowej i Południowej oraz w Afryce. W Europie gatunek ten był notowany w 2000 r. w Niemczech na kukurydzy cukrowej. Może być przeniesiony na roślinach do sadzenia gatunków żywicielskich, kwiatach ciętych, owocach, główkach kapusty, itp.

Możliwość zadomowienia w Polsce:

TAK – ze względu na warunki klimatyczne i obecność roślin żywicielskich, zwłaszcza w uprawach pod osłonami.

Objawy występowania:

Na roślinach i ich częściach - uszkadzanie nadziemnych części roślin przez gąsienice żerujące często gromadnie, szkieletując liście, wgrzyzając się do organów roślinnych i zjadając wierzchołki wzrostu. Występują różnice w uszkodzeniach wywoływanych na poszczególnych żywicielach, lecz uszkodzenia mogą być podobne do uszkodzeń wywoływanych przez gąsienice innych gatunków motyli, np. szkieletowanie liści kukurydzy, podgryzanie nasady źdźbła młodych roślin. W przechowalni - uszkadzanie przez gąsienice owoców roślin psiankowatych i dyniowatych, główek kapusty, kolb kukurydzy. Występowanie motyli na materiale roślinnym, opakowaniach, itp.

Terminy kontroli objawów:

Na roślinach - w sezonie wegetacji. W przechowalniach - po zbiorach, praktycznie cały rok.

THRIPS PALMI - WCIORNASTEK PALMOWY

Rośliny żywicielskie:

Wiele gatunków roślin zielnych. W Polsce szkodnik mógłby rozwijać się praktycznie tylko w szklarniach na roślinach ozdobnych i warzywach, takich jak *Cyclamen* spp., *Dendranthema* spp., *Ficus* spp., *Solanum melongena*, *Cucumis sativus*, *Capsicum annuum* oraz *Orchidaceae*.

Wykrycia w Polsce:

Nie wykryto dotychczas na roślinach rosnących w kraju, lecz był przechwytywany w importowanych kwiatach ciętych storczyków. Występuje w Azji, Afryce, USA, Meksyku, Ameryce Środkowej, Ameryce Południowej, Australii i Oceanii. Może być przeniesiony na roślinach do sadzenia gatunków żywicielskich, owocach, warzywach i kwiatach ciętych.

Możliwość zadomowienia w Polsce:

NIE - w uprawach gruntowych, ze względu na warunki klimatyczne (gatunek tropikalny). Istnieje możliwość rozwoju szkodnika na roślinach ozdobnych i warzywach uprawianych w szklarniach oraz pojawiania się krótkotrwałych populacji na roślinach gruntowych (rośliny ozdobne, warzywa, ziemniak) w sezonie wegetacyjnym. Brak możliwości przetrzymywania w gruncie.

Objawy występowania:

Na roślinach (zwłaszcza pod osłonami) - występowanie srebrzących się plamek na powierzchni liści roślin żywicielskich szkodnika, szczególnie wzdłuż nerwów liści – głównego i bocznych. Silnie porażone rośliny charakteryzują się srebrzeniem lub brązowieniem i karłowaceniem liści, zahamowaniem wzrostu wierzchołków pędu. Porażone owoce są zdeformowane, skorkowaciałe, pokryte bliznami. Występowanie na liściach, w kwiatach, na owocach oraz w różnych zakamarkach i szczelinach na roślinie larw i osobników dorosłych szkodnika, które są jasnożółte z ciemniejszymi szczecinkami. Podobnie jak inne wciornastki, osobniki dorosłe posiadają dwie pary skrzydeł pokryte szczecinkami (identyfikacja jest możliwa tylko na podstawie cech morfologicznych osobników dorosłych). W przechowalniach - owoce posiadają opisane powyżej objawy porażenia. Na owocach oraz wewnątrz kwiatów ciętych znajdują się osobniki młodociane i dorosłe szkodnika.

Terminy kontroli objawów:

Na roślinach (zwłaszcza pod osłonami) - w sezonie wegetacji. W przechowalniach - cały rok.

UWAGA: WSZELKIE PODEJRZENIA WYSTĄPIENIA WW. AGROFAGÓW NALEŻY ZGŁOSIĆ DO PIORIN

www.gov.pl/web/wiorin-bydgoszcz